

Lesní lázně v Liberci

Zadání diplomové práce a komentář k úkolu

Cílem práce je vytvořit oázu klidu v areálu Liberecké výšiny, jehož součástí bude revitalizace Lesní vily Heinricha Liebiga, její doplnění novými objekty a úpravy rozsáhlé zahrady.

Objekt Lesních lázní spojuje sociální a zdravotní funkci. Jedná se o zařízení, kde se člověk může zastavit, na čas opustit každodenní rytmus, shon, napětí, najít klid a duševní rovnováhu. V lázních bude možné aplikovat léčebné metody individuální i skupinové psychoterapie, různé formy relaxační i zájmové terapie s primárním cílem stabilizovat aktuálně vzniklé krizové situace. Lázně budou obsahovat prostory pro krátkodobou hospitalizaci, střednědobý léčebný pobyt a prostory pro skupinovou i individuální terapii fyzickou a pohybovou, arteterapii, apod.

Komentář k řešení

V úvodu chci uvést, že Martina Kocurišínová si pro svůj diplomní projekt vybrala vlastní téma a objevila lokalitu, která je pro její záměr víc než vhodná.

Práce začíná úvahou nad tématem, Martina definuje aspekty duševních chorob a problémů poruch lidské psychiky. Osvojuje si a stručně popisuje principy současných trendů psychiatrické péče a léčebných metod. Stejně tak se zabývá charakteristikou vybrané lokality, historií, stavebním vývojem a etapami různého využívání Lesní vily postavené pro Heinricha Liebiga. To je velmi silný motiv celé práce, v duchu Liebigovy závěti znovu v současnosti zchátralý objekt navrátit léčebnému poslání a v tomto prostředí vybudovat areál „duševních“ lázní. V analytické úvodní části bych uvítal ještě příklady realizací obdobných zařízení a komentář k nim.

Koncept je jasně definován nejprve slovně, projekt je založen na práci s prostorem, světlem, výhledy a kontaktem s okolním přírodním prostředím. Graficky je zdůvodněna kompozice původní vily a nového objektu, kdy celá sestava je umístěna na pomyslné linii tvořené Ještědem, vilou a Libereckou výšinou. Je to lineární útvar, lesní vila je jak funkčně tak zejména architektonicky hlavou celého organismu, odtud jsou hlavní daleké výhledy do krajiny až k obzoru, nová část se potom otevírá úředevším do okolní přírody a zahrady.

Martina na základě konzultací s odborníky a studia problematiky si sestavila program a stanovila optimální kapacitu léčebného zařízení. Kapacita zařízení je 30 ambulantních pacientů a 32 pacientů, kteří mohou být ubytováni, délka ubytování je 1 – 4 týdny.

Náplň objektu je možné rozdělit do 4 kategorií a funkčních celků:

- 1) Léčebná lékařská část, to jsou ordinace lékařů, psychoterapeutů, fyzioterapeutů a jejich zázemí.
- 2) Léčebná aktivní část, muzikoterapie, arteterapie, apiterapie, prostory pro meditaci, jógu, apod.
- 3) Volnočasová část, prostory pro trávení volného času jako je knihovna, kavárna, zahrada, přednášková místnost, sauna, apod.
- 4) Stravování a ubytování.

Dispoziční řešení je přehledné, jasně jsou diferencovány prostory z hlediska funkčních vazeb, ale i atmosféry, působení na člověka velikostí, měřítkem, uzavřeností nebo naopak otevřeností.

Přízemí je ve vile i v nové části věnováno především léčebným, terapeutickým a volnočasovým aktivitám, jsou to místa, kde se setkávají všichni pacienti, lékaři a zdravotnický personál, v různé míře se můžou sdružovat nebo naopak si najít soukromí.

Patro je v nové části věnováno ubytování. V původní vile jsou ordinace, odpočinkové prostory s vyhlídkou do daleka a na Ještěd a terapie. Uvažovaný prostor k pronájmu tam myslím nemá smysl, může to být další ordinace nebo terapie. Vila i nová část jsou propojeny chodbou.

Suterén ve vile je vyhrazen pro zázemí komplexu, technologie, sklady, šatny zaměstnanců, apod., nová část je podsklepena jenom částečně, je tam sauna, otevírající se do okolní přírody.

Architektonické řešení lesní vily vychází z citlivé rekonstrukce vnějšího výrazu, jsou odstraněny pozdější přístavby a další zásahy, v podstatě se jedná o návrat k původnímu stavu, což myslím je v tomto případě v pořádku. V protikladu k tomu jak je pietně přistoupeno k exteriéru stavby,

interiér doznal výraznou proměnu. Základní konstrukční princip zůstává sice zachován, ale celý prostor je pojat daleko velkoryseji, mizí některé vestavby, prostory se propojují jak na úrovni podlaží, tak i vertikálně, dispoziční a prostorové zásahy vycházejí z nového využití objektu, prostorové bohatosti, orientace interiéru k výhledům a nové hierarchii prostředí.

Nově přistavěná část, lineární objekt navazující osově na vilu, je vertikálně rozdělena na dvě rozdílné části a to jak funkčně tak i výrazem a působením.

Horní podlaží, které je věnováno ubytování, je racionální, asketické, pokoje jsou zbaveny všech zbytečností, jsou to v zásadě buňky založené na výhledu do přírody, svou atmosférou mají přispět k soustředění, uklidnění, zamyšlení. Nábytek je součástí stěn a vyklápí se podle potřeby hosta, ať už je to postel, stůl, apod.

Přízemí je prostorově daleko rozmanitější, to je centrum každodenních aktivit, je to prostředí různých atmosfér, měřítek, výhledů, kontaktů s přírodou a zahradou, apod.

Architektonický výraz interiéru původní vily vychází z principu obnažení jednotlivých vrstev nebo konstrukcí, jako je např. obnažené cihelné zdivo, jenom nabílené a tak si zachovávající původní strukturu. Jsou zřetelně odlišeny původní a nově vložené vrstvy, nové konstrukce jsou přiznané, viditelné ocelové průvlaky, apod.

Nový objekt se projevuje výrazným horizontálním členěním, které vychází z rozdílného pojetí obou úrovní. Spodní podlaží, parter, je záměrně těžké, nosná železobetonová konstrukce je zvenku přizděna žulovou stěnou, ta má materiálově i skladbou odkazovat k liberecké historické stavební tradici. V kontrastu k těžkému masivnímu parteru je horní patro z dřevěných tmavě mořených panelů, celý výraz tohoto objektu je tak založen na kontrastu tíhy a lehkosti. Tento princip a zejména použití kyklopského zdiva jsme mnohokrát s Martinou diskutovali. Za mě je zvolená skladba zdiva zbytečně historizující, problematičtější se mi zdá i velikost jednotlivých prvků, ten primárně požadovaný vjem tíhy parteru se dal vyjádřit i jinak, současněji. Je to vidět i na jinak velmi dobře zvolených a přesvědčivých vizualizacích, kdy zdivo se prosazuje až příliš agresivně na rozdíl od daleko jemnějších a vyvážených pohledů.

Celkový výraz je přesvědčivý, podmanivá je atmosféra rozmanitých vnitřních prostorů i navazující zahrady.

Průběh práce a hodnocení

Martina Kocurišínová svůj diplomní projekt zpracovala velmi odpovědně, se zaujetím a výsledek je přesvědčivý. Kladně hodnotím hloubku uvažování o problematice a nalezení místa a prostředí, které svou atmosférou je pro zařízení tohoto typu jako stvořené. Dokumentace je přehledná, podrobně zpracovaná na velmi dobré grafické úrovni. Podrobná je i průvodní a technická zpráva jasně popisující podstatu návrhu. Lesní lázně jsou zařízení, kde se člověk může zastavit, na čas opustit každodenní rytmus, shon, napětí, najít klid a duševní rovnováhu, je to oáza klidu. Komplex v sobě vyváženě spojuje historický odkaz původní stavby a novou vrstvu soudobé architektury, vzniká soubor, který navazuje na původní Liebigův odkaz, aby Lesní vila sloužila jako sanatorium.

Diplomní projekt Martiny Kocurišínové přijímám k obhajobě, cením si jeho komplexnosti, rozsahu a autorčina zaujetí a navrhuji hodnocení:

A - výborně